VNÍMÁNÍ ČASU

orloj

z latinského *horologium*
orloista, orlojník

hodiny, hodinky

minuta, sekunda

z latiny: *pars minuta prima* = „část zmenšená první“;
secunda = „druhá“, tj. část té první zmenšené části

vteřina

z ruské řadové číslovky *vtoroj*,
počeštěno na *vterý* (= “druhý“)

hodina

stč. *po maléj hodině, po dlúhéj hodině, v tu hodinu, v brzské hodině*
držet černou hodinku
ve stč. Životech svatých Otců: *„(...) čtyři hodiny v noci spáchu a čtyři na modlitbách klekáchu a čtyři děláchu (...)“* – ukazuje na nestejnou délku hodin.
hodina utvořeno od základu *hod* podobně jako *rodina* je od *rod*
Boží hod vánoční
Hodina orlojová
závěť z poloviny 15. století: *„(...) mají sě v lázni mýti hodinu orlojovú.“*

dny v týdnu

slovo *den* –společné ide. jazykům, např. lat. *dies*, lotyš. *diena*, rus. *ďeň*, pol. *dzień*, čes. *den.*
dnieti – „rozbřeskovat se“ (dnes rozednívat se), *dennicě* – „jitřenka“
stč. *týden, téhodne, témudni – týž)* + subst. *den*.
úterý – ze staré číslovky *vterý*, =druhý (rus. *vtoroj*).
sobota – z židovského *sabbat* = odpočinek, klid
latinské *feria* = sváteční, nepracovní den.

měsíce

- *pazdziernik* – pol. říjen
- sch. *srpanj* = červenec ; sch. *rujan* = září

roční období

vesna, léto, jeseň, zima
názvy jara: *podletí*, *vesna, jař (jěř, jaro)*
jarý = „letošní, čerstvý“; *jarý med* – letošní med, *jěřátko* – letošní jehně

vztah k času

slovanské *beseda*
maďarské *beszéd*
prázdniti, čas prázdný, prázdnost, prázdněnie, *krčemník*, p*osvěcenník*
kratochvíl(e), *kratochvíliti*